

da je vredno sporočiti v svet... tako je zapisal šolski upravitelj, naš tovariš Ivan Lampič, ki je v prijetni družbi vse soseske in gostov, ki so prispeli iz Šelske doline in od drugod, otvarjal novi prosvetni hram v Martinjvrhu, na državni meji proti Italiji.

V romantike polnem planinskem okolju škofjeloškega gorovja, se je dvignila z brezprimerno ljubeznijo domačinov iz tal šola, ki pomeni vsejši šolski občini najlepše plačilo za njih prizadevanja in trud. Dolgi osem let je bilo treba, da se je načrt uresničil... Zda pa stoji na obronkih naših planin hramček, ponosita enorazrednica, lična in lepa, mlada in ustrezajoča vsem šolskim in sodobnim zahtevam. Planinski slog so ji dali. Svojevrsno arhitekturo, ki pa se tako učinkovito odraža, da imamo pri nas gotovo le malo ali nič takih »hribovskih« enorazrednic. Kakor vila stoji, ter pogledava s svojega 954 m visokega položaja na vzpetine, doline in zaseke, razporejene krog in krog sebe, nanizane kakor v prelestnem vencu...

K otvoritvi se je nabralo kar presenetljivo visoko število vnetih ljubiteljev naše šole. Ne mislimo pri tem domačinov, ki so prihajali z vseh zaselkov in grap in koticov polnoštevilo, marveč onih gostov, ki so imeli daljšo pot, pa so vendar prinesli mladi kulturni sestri svoje tople pozdrave.

Slavje je pričelo s prigodnim nagovorom domačina, tov. Lampiča, nakar je izvršil blagoslovitev župnik od Sv. Lenarta, g. Sinkovec.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— Problem šolstva na Koroškem je ostal slejkoprej nerešen. L. 1935. je bilo 88 utrakvišnih šol. Učna metoda je na teh šolah takale: Dokler otroci ne razumejo učitelja v nemščini, naj se pogovarjajo z njim v domačem dialektu. Jasno je, da slovenski otroci slovenskega pismenega jezika ne bodo nikdar znali. (»Slovenec« 9. X.)

— Osem visokih šol za učitelje bo uredilo nemško prosvetno ministrstvo. V teh šolah bodo skupno živeli profesorji in učenci, obvezeni bo med drugim tudi pouk ljudske glasbe in diletantskega igranja. (»Slovenski dom«.)

— Premeščenja. »Nova doba« od 6. XI. piše: Iz Štor je premeščen v Prevorje vnet sokolski delavec Perko. Na Prevorju so sami moški učitelji, v Štorah pa razen upravitelja same ženske. Sedaj imamo v Štorah celó več učiteljskih moči kot razredov.

— Angleški katoličani vzdržujejo 1230 osnovnih in 532 srednjih šol. Tu niso vsote katoliške šole na Škotskem. (»Nedelja« 8. XI.)

— Nova osnovna šola v Kranju, ki naj bi se gradila v Kranju, bi stala z opremo in zemljiščem po prejšnjih načrtih 10.000.000 din. Novemu občinskemu odboru se zdí predraga in zidala se bo najbrž šola, ki bo stala z opremo in zemljiščem vred le 5 milijonov. (Po »Gorenju« 7. XI.)

— Generalni konzul v Düsseldorfu je rekel med drugim: Prosil bi domovino, da mi pošlje vsaj še 2 katoliška duhovnika in vsaj še 4 učitelje. (»Slovenec« 4. XI.)

— Pomožna šola v Ljubljani je proslavila letos svojo 25-letnico obstoja.

— O učiteljstvu piše »Revija« iz Niša: »Učitelji so bili in ostanejo nositelji nacionalnih vrlin, ljubezni do kralja in domovine, resnice, svobode in demokracije. Niti v najtežjih trenutkih naše nacionalne prošlosti se učiteljstvo ni odreklo ne eni od teh vrlin in tudi danes, v časih splošne zmede in velike napetosti med narodi, bo učiteljstvo, ako bo v nevarnosti obstanek naše narodne države, prvo na braniku za kralja in domovino. (Po »Slovenskem narodu« od 4. XI.)

Učiteljski pravnik

VAŽNE RAZSODBE DRŽ. SVETA.

V. Nastavniki meščanskih šol — prevedba po § 62/24 fin. zakona 1932/33.

Nastavniki meščanske šole B. N. je odobilo ministrstvo prosvete prošnjo za prevedbo v VI. položajno skupino z rešenjem S. N. br. 13.306/34 z dne 4. II. 1936. — Proti temu rešenju se je imenovala pritožila na državni svet, ki je odločil z razsodbo Br. 8683/36 z dne 30. III. 1936., da se mora prevesti po odredbi § 62/24. f. z. 1932/33. v VI. skupino z dnem, ko je dovršila 15 let državne službe iz razlogov, ki jih navajamo dobesedno:

»Po § 62 t. 24 fin. zakona za 1932/33 g. činovnici rasporedjeni po strukturah § 45 st. 2 čin. zak. od 31 III 1931 g. sa fakultetskom ili višjom stručnom spremom posle 15 godina službe (državne) prevode se u VI pol. grupu zvanja, koja su rasporedjena po strukturama po § 45 t. 3 (tri) č. z. a u vezi § 257 t. 1 č. z. iz ovoga zakonskoga propisa proizlazi da zakonodavac pod višom stručnom spremom nije mislio na višu stručnu spremu koja bi bila ravna fakultetskoj, jer da se to htelo, onda bi u tom slučaju bilo izričito navedeno »sa fakultetskom ili njoj ravnoj višjoj stručnoj spremi, međutim kao se u pomenutom zakonskom propisu ne traži, da je viša stručna sprema ravna fakultetskoj, to proizlazi, da se »višom stručnom spremom« ima uzeti ona stručna sprema koja je viša od potpune srednjoškolske spreme po § 45 st. 2 č. z. Iz akata predmeta vidi se, da tužila pored svršene učiteljske škole sa ispitom zrelosti ima osposobljenje »za službu u (višim pučkim) građanskim školama, za dokaz čega podnosi svjedodžbu Državnog ispitnog povjerenstva za

Po službi božji so prednašali učenci dolgo vrsto deklamacij, čijih avtor je bil g. upravitelj sam. Osobito je zavzel »Manifest mladine«, ki je izražal hvaležnost dece graditeljem in vsem, ki so pripomogli, da se je razklenil Martinjvrh okov in zadihal novo kulturno življenje. Slavnostni govor je pripadel tov. upravitelju, pozdrave občine Železnikov je prinesel župan g. Zumer, prijetno pa se je dojmila tudi pesnitev župnika g. Hribarja iz Zalega loga. Iskrene čestitke je izročil nadalje za JUU — Škofja Loka tov. Janko Sicherl iz Škofje Loke, želeč, naj bi bil novi prosvetni hram čvrsta triglavska predstava v ljubezni do domovine. Po deklamaciji Naš dom (Jelovčan Marija) so otroci ljubko peli. Spretno izbrana skupina narodnih pesmic z državno himno na koncu je zaključila slavje, potem pa so bili otroci po prilikah pogoščeni, gostje pa so si ogledali prostore.

— Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani se bodo v decembrskem roku začeli v petek 4. decembra 1936, ob 8. uri dopoldne. Kandidatje naj svoje pravilno opremljene prošnje za pristupitev k izpitu vložijo uradnim potom pravočasno tako, da bodo vsaj do 1. decembra v rokah izpitnega odbora, sami pa naj se zgledajo pol ure pred začetkom izpita v direktorjevi pisarni. Zakasnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni rok v aprilu 1937. Posebna obvestila se kandidatom ne bodo razpošiljala. — Izpitni odbor.

— Minister Spaho je imel na svojem potovanju po Bosni in Hercegovini govor, kjer je dejal med drugim: Državni uslužbenec je zato tu, da služi narodnim interesom, da se zakoni ne izrabljajo in da se narodu v našem primeru pomaga. To je potrebno, ker je zadovoljen narod steber vsake države. (»Slovenec« 5. XI.)

— Pasus — kako misli učiteljska organizacija zaščiti odpuščeno učiteljstvo — v poročilu zborovanja sreskega društva za Kranj ponatiskuje »Domoljub« z dne 4. XI.

— Ob otvoritvi nove šole na Martinjvrhu hvali »Domoljub« od 4. XI. posebno šolskega upravitelja Lampiča, ki je bil duša vsega. Hvali tudi njegovo delo v šoli.

— Zaplenjeni brošuri. »Delavska politika« od 4. XI. piše: Oblast je zaplenila brošuri: Fran Erjavca »Za staro pravdo« in Jurij Skobec »Kaj hoče kmečko-delavska zveza« (Jurij Skobec je psevdonim Frana Erjavca). Obe brošuri sta izšli leta 1920. v Učit. tiskarni, kjer se je takrat tiskal tudi socialistični »Napej«, pri katerem je sodeloval tedaj g. Fr. Erjavca, sedaj šef v prosvetnem ministstvu. Vsako razširjenje ali izposojanje teh brošur je prepovedano, na kar opozarjamo zlasti knjižničarje, da ne bodo prišli v navzkrižje z zakonom. Notico so posneli tudi »Slov. narod« od 5. XI. in »Jutro« od 6. XI., omenil pa celó »Slovenec« od 7. XI. in »Mariborski večernik« od 5. XI.

— Porušena avtoriteta. Pod tem naslovom prinaša »Zbor« od 5. nov. tudi sledeče: Zgodi se s tem, da država ne vzame svojih uslužbenecv napram tretjim osebam v zaščito, da jim daje take plače, da ne morejo stanu primerno živeti, da jih samo na različne načine ponižuje itd. itd. — Ugled se pa vzame uslužbenecv tudi s tem, da se jih ob vsakem času, ne da bi bili za to prosili in ne za kazni, prestavlja iz kraja v kraj. Kako naj si varuje učitelj ali pa kak drug uslužbenec avtoriteto, če mu sme zadnji politični priganjač priti s pretitvijo. — Kako naj otroci spoštujejo svoje učitelje, če pa vedo, da je treba kakemu prenapetemu kričaču samo namigniti,

učiteljsku službu v višim pučkim školama u Zagrebu od 9 X 1919 g. br. 10 o položenom ispitu osposobljenja za (više pučke) građanske škole i da je na osnovu ovoga, a kao učiteljica građanske škole, dobila povišenje prinašateljnosti za 10% iz člana 7 zak. o činovnicima iz 1923 g., shodno presudi Državnog saveta od 13 IX 1926 g. br. 27978.

Donošenjem pak pomenutog § 62/24 htelo se, da se nastavnici, koji imaju višu stručnu spremu od one koja je potrebna po Zakonu o narodnim školama za učiteljice narodnih škola, pošto imaju višu spremu od učiteljica narodnih škola, dati mogućnost većeg napredovanja. Za slične slučajeve postojala je ranija odredba u čl. 7 Zak. o čin. od 1923 god. po kojoj su službenici sa većom školskom spremom od one koje se traži za struku dobijali i veće prinašateljnosti, kakav je slučaj bio i sa tužiljom. — Imenovana je nakon položenog ispita osposobljena za (više pučke) građanske škole postavljena za nastavnicu višje devojčake škole u Varaždinu, dekretom Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju od 8 XII 1919 g. br. 43.483.

Po ranijim zakonskim propisima ovaj »ispit osposobljenja za (više pučke) građanske škole« davao je kvalifikacije za nastavnike građanskih škola, sve do osnivanja nižeg tečaja pedagoških škola.

A da je pak ovaj »ispit osposobljenja« izjednačen sa nižim tečajem više pedagoške škole vidi se i iz odredbe § 60 t. 2 prelaznih naredjenja zakona o gradj. školama od 5 XII 1931 g., po kojemu se za nastavnike mogu prevoditi: svi dosadnji nastavnici (učitelji) građanskih škola koji su svršili nižji tečaj Više ped. škole sa diplomskim ispitom, kao i oni koji su položili ispit osposobljenja za građanske škole, ili kojima je to zvanje priznato po dosadanjim zakonima i zakonskim odredbama. Osim toga i Glavni prosvetni sa-

Uporabljajte

šolski

svinčnik

»SLOVENIJA«

»SLOVENIJA«

ker je
zelo dober
in poceni

vet na svom 2005 redovnom sastanku od 26 aprila 1934 g. Sn. br. 305/34, dao je mišljenje, da tužila ima višu stručnu spremu u smislu § 62 t. 24 fin. zakona za 1932/33 god.

Sa izloženog položaja ispit osposobljenja za (više pučke) građanske škole ima se smatrati kao viša stručna sprema po § 62 t. 24 fin. zak. za 1932/33 god.

VI. Kontraktualci — priznanje položaja pri sprejemu u državno službu.

Kontraktualni učitelj B. J. je bil sprejet v drž. službu in postavljen za uradniškega pripravnika z nad 3 leti službe.

Proti rešenju se je imenovali pritožil na drž. svet, ki je odločil z razsodbo br. 24.691/35 z dne 5. XII. 1935., da se tožba odbije, s tem da plača 400 Din takse.

Državni svet je utemeljil razsodbo z razlogi, ki jih navajamo dobesedno:

»Osporenim rešenjem priznato je tužiocu za penziju vreme u iznosu od 3 god. 8 meseci i 26 dana koje je delom proveo kao učitelj u raznim krajevima Italije a delom kao kontraktualni učitelj u našoj državi.

Tužilac napada osporeno rešenje zato što je postavljen za činovničkog pripravnika a ne za činovnika IX grupe. Navodi da u smislu § 58 stav 2 Zakona o činovnicima za vreme službe u Italiji i kontraktualnom službom u našoj državi ispunjava uslove iz §§ 12 i 13 pom. zakona i da je upravna vlast imala da ga postavi za činovnika IX grupe.

Navodi u tužbi su neosnovani. Po stavu 2 § 58 pri prelazu iz kontraktualne službe u službu građanskog reda upravna vlast »može« da odredi grupu koju bi službenik mogao imati po ovom zakonu da je vreme kontraktualne službe proveo u službi građanskog reda. Iz ove odredbe nikako ne proizlazi obaveza upravne vlasti da »mora« da odredi odgovarajuću grupu. Ovo naročito s obzirom na činjenicu da je zakonodavac upotrebio reč »može« kao i na stav 3 istog propisa.

VII. Sprejem u državno službu po nad desetletni prekinutvi.

Mladinska matica

— mm Krajska ocena zadnjih naših rednih publikacij je izšla tudi v 11. številki »Vigredie. Med drugim pravi ta list: Takoj ob začetku počitnice so otroci vse te knjige prav pridno prenašali tja in sem, pravega veselja pa niso imeli z njimi, dokler jim nisem v razgovorih pomagala do jedra in tu pa tam dostavila kaj iz naše najbližje okolice.

— mm Reklamno notico o prvi številki »Našega roda« sta prinesla poleg naših listov tudi zagrebška »Istra« in »Mariborer Zeitung« od 6. novembra.

— mm 18.000 izvodov prve številke »Našega roda« je bilo odposlanih te dni na šole, tako da je številka ponovno pošla. Dodatni naročniki bodo morali potrpeti za nekaj dni. Prosimo cenj. poverjenike, da nam število eventualnih dodatnih naročnikov pošljejo čimprej.

— mm Še nekaj kompletnih garnitur publikacij Mladinske matice imamo in jih oddamo — torej 4 knjige s celotnim letnikom »Našega roda« po 22,50 din.

— mm Za revne šole oddajamo posamezne številke »Našega roda« po 20 par — to seveda le pri naročilu nad 20 izvodov. Kjer učenci zaradi revščine nimajo knjig, imate za nekaj dinarjev čitva za ves razred. Na razpolago so tudi lanske številke, razen pete.

— mm Druga številka »Našega roda« je že v tisku. Še lepša in še bogatejša bo od prve. Na 40 straneh je zopet najraznovrstnejše gradivo naših najboljših mladinskih pisateljev in pesnikov. Pri ilustrativnem delu pa sodeluje sedem naših najboljših ilustratorjev.

— mm Knjige Mladinske matice za I. 1936. ocenjuje »Ženski svet« v svoji novembrski številki takole:

Založba Mladinske matice je zopet prinesla našim malim in najmanjšim novih, lepih darov. Smotrene roke so izbrale gradivo in ga predale otroku za namenom, vzgojiti ga v zdravega, realnega človeka, predstavljajoč mu sedanjost brez okrasov in brez laži.

Oskar Hudales je postavil dejanje svojega delca »Postelja gospoda Fibriha« v Savinjsko dolino, osrčje slovenske zemlje. Pokazal je krizo kmetijstva in lesne trgovine v naših krajih. Čisto odkrito je osvetlil težko življenje lesnih delavcev, splavarjev in obrtnih vajencev i s številskimi podpri sliko izrabljanja. Tudi na krivdo je opozoril, ki jo nosijo nekateri.

Tone Seliškar je napisal v lepem, tekočem jeziku knjižico: »Bratovščina sinjega galeba«. Pokazal je, kako je le v skupnem in složenem delu, z voljo in pogumom mogoče doseči napredek in boljšo bodočnost. To osnovno misel je pisatelj spretno povezal in jo vstavil v nenavadne okoliščine. Celota bo izredno ustrezala romantičnemu nastrojenju doraščajoče mladine.

Adam Milkovič je v svojih »Barakah« posegel v svet najbednejših iz predmetja. Lahko bi bil to storil bolj odločno in pokazal tudi vzročne zveze, ki vodijo do velikih socialnih razlik našega časa. Knjižica je napi-

Bivšemu učitelju B. V. je ministrstvo prosvete z rešenjem O. N. br. 73.910 z dne 11. XI. 1935. odbilo prošnjo za ponovni sprejem v državno službo. — Proti rešenju se je B. V. pritožil, a državni svet je tožbo zavrnil z razsodbo Br. 4907/36 z dne 10. III. 1936. s tem, da plača tožilec takso 400 Din. Tožba je bila odbita iz razlogov, ki jih navajamo dobesedno:

»Po § 86 Zakona o nar. školama, učitelj koji je bio van učiteljske službe više od pet a manje od deset godina, može se ponovno primiti u učiteljsku službu, ako ponovo položi praktični učiteljski ispit i ako dokaže da njegovu dotadanje vladanje i zanimanje neće škoditi učiteljskom pozivu.

Po ovom zakonskom propisu za ponovan prijem u učiteljsku službu, traži se pored ostalih uslova i taj, da je bivši učitelj bio van učiteljske službe manje od deset godina.

Iz akata predmeta utvrđuje se da je tužilac, u momentu donošenja rešenja o odbijanju molbe za ponovan prijem u službu, bio preko deset godina van učiteljske službe, pa shodno gore navedenom zakonskom propisu nije mogao biti ponovno primljen u državnu službu.

Neumestan je navod tužioca da u momentu podnošenja molbe još nije bio deset godina van učiteljske službe, sa razloga što za primenu § 86. pom. zakona nije odlučan momenat podnošenja molbe, već momenat donošenja rešenja, pošto od diskrecije upravne vlasti zavisi kad će se uzeti molba u postupak i po istoj doneti rešenje.

Učiteljska tiskarna

— t Zvezki z napisanimi vzorci po monopskih vzorcih. Lepopisnica od 1. do 8. razreda. Lepopisnica v cirilici štev. 1—3, znižana cena: 100 komadov Din 25— pri odjemu nad 2000 komadov, poštne prosto. Za cenjena naročila se priporočata Knjižarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru.

sana s toplino in bo pozitivno vplivala na mehko otroško dušo.

Josip Ribičič in Albert Širok sta v »Kresnicah« zbrala zanimivosti, vseh vrst. Izsledki znanosti, tehnične pridobitve, opisi prirodnih pojavov, praktični nasveti, kritika in predvsem ostrba obsodba vojne, vse to bo otroka zanimalo in mu širilo obzorje.

»Čurimurčki« Josipa Ribičiča v tako pristržno preprosti obliki podajajo kos življenja iz prirode. Ti so za naše najmlajše.

Vse knjižice so okusno opremljene s posrečenimi, mestoma odličnimi ilustracijami. Mamice naj ne pozabijo nanje, ko bodo izbirale darila za svoje malčke. S. E.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

— p Proslava 70-letnice ravnatelja Mateja Hubada. Učiteljstvu Ljubljane in bližnje okolice sporočamo, da je Hubadova župa iz tehničnih razlogov odložila proslavo 70-letnice ravnatelja Mateja Hubada od 6. novembra na ponedeljek, 16. t. m. Ponovno vljudno vabimo mestno in okoliško učiteljstvo, da se udeleži proslave zaslužnega kulturnega delavca, ki bo ob 20. uri v filharmonični dvorani (Kino Matica).

— p Pevski tečaj. Zadnja 2 tečaja sta dobro uspela. Posebno dobro je bil obiskan tečaj za ženski zbor, ki je svoj part tudi temeljito naštel. Prihodnji tečaj za mešani zbor bo med božičnimi počitnicami od 4. do 7. januarja prihodnjega leta. Datum tečaja smo fiksirali že danes zato, da si vsak svoje posle uredi tako, da ne bo trpel obisk na tečaju. Za ta tečaj ne bomo sprejemali opravičil. Kdor se tega tečaja ne udeleži, ne bo mogel na koncertu nastopiti. Tudi za koncert smo datum že fiksirali, i. s. prvi ponedeljek v februarju. Do tečaja prosimo vse pevce, da program doma pridno študirajo.

Šolski radio

— r VIII. teden. Torek, 17. novembra in petek, 20. novembra bo predaval tovariš Josip Lapajne: »Ob vencu jugoslovanskih obmejnih krasot; na Ohridsko jezero, na Skadarsko jezero in južni Jadran.« Potopisne slike. Pripravite zemljevid Jugoslavije! Razgled s planine na Krvavcu; Gorenjska ravan in višavje, obmejni obronki. — Na vlaku: Novi Sad, Beograd, Mladenovac; z vozom na Topolo, Arandelovac. Z Moravsko železnico preko Niša v Skoplje (Šar planina, Ljuboten, Aleksandrov vrh); z avtobusom na Tetovo, Gostivar, Debar, Strugo, Ohrid; z avtom k Sv. Naumu. S poštnim avtom v Bitolj (Kajmakčalan, Perister, Prespansko jezero). Z železnico v Prilep, Veles, Skoplje, Kosovo polje, Peč. Z avtobusom preko Čakov planine, Andrijevice v Podgorico. Po železnici na Skadarsko jezero. Z ladjo v Virpazar; z vlakom